

Megjelenik hetenkint háromszor u. m.
kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt. o. 6.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Szerkesztői szállás:

belső szénutca 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasensteint és Voglertnél (Woll-
zeile 9. szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyitlári cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett
a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezeltek.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

1869-iki folyamára.

Egy évre	12 forint o. ért.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Eredeti távsürgönyök.

Feladott Budán márcz. 22-én 11 ó. — p. d. o.
Érkezett Kolozsvárra márcz. 22-én 4 ó. 30 p. d. u.

Budán Eötvös József gr. Karacsai Sándor ellenében 357, Házmán polgármester Szontagh Samu ellen 375 szótöbbséggel képviselőkül megválasztattak.

Csik-Szereda, márcz. 20. Csik-Szereda ma közfelkiáltással, egyhangulag közlekedéssel **Gecző Jánost** választotta képviselőjének, most hatodikszor.

N.-Enyed. Alsó-Fejérmegye itteni választókerületében **b. Kemény István** 218 szótöbbséggel országgyűlési képviselővé választott.

M.-Vásárhely, márcz. 22. Marosszék felső kerületében idősbb gróf **Teleki Domokos** Bereczki baloldali jelölttel szemben 824 szavazat többséggel képviselőnek választott.

Okuljunk.

Maros-Vásárhely, márcz. 17.

Vannak, kik semmi áron okulni nem tudnak, nem akarnak. Kiket kár vagy haszon, szerencse vagy szerencsétlenség egyaránt sem jobbakká, sem okosabbakká tenni nem képes.

A magyarról azt mondja a közmondás, hogy kárán tanul. Be jó volna. Mennyit szenvedtünk; hányszor fizettük árát, szenvedtünk kárát önzésünknek, hiúságunknak, hetvenkedésünknek s ki tudja még hányféle oktalanságainknak, s ha szenvedett kárain a magyar okulni tudna, mennyire tanultak, okosak s boldogok lehetnének már, mert ítéletem szerint az okosság, ha nem is maga a boldogság, bizonyára a legtermékenyebb magva annak.

Azonban mily sokan vannak még hazánkban, kikre a magyar közmondás nem illik, kik károkon sem tudnak tanulni. Már pedig kárán tanulni az embernek az okosságnak még igen csekély mértéke. Az ily ember csak egy fokkal okosabb, vagy jobban mondva, kevésbé okatlan annál, ki kárán sem tanul.

Mig az, ki kárán sem tanul, szünetlen kárt szenved; mig az, ki kárán tanul, a kár és szerencse közt ingadoz: az alatt a valódi okos csak igen ritkán kárán, legtöbbször hasznán okul, s így halad a szentírás szavai szerint nyereségről nyereségre.

Ily hasznon való okulásra nyújt alkalmat a Deák-pártnak a közelebbi képviselő választás Maros-Vásárhelytől. A következő megmutatta, mit kell tenni a műveltebb, a vagyonosabb, a város sorsa vezetésére meghívott polgári osztálynak, hogy jogos igényeit érvényesítse, hogy úgy a szeretett haza, mint a városnak jólétére hatályos befolyást gyakoroljon. Erre nem kell egyéb, mint-hogy saját érdekeit, önmagánál állassa, a törvények iránt érdekeltséggel viseltessék, a közjó előmozdítására szellemi erejét egész igyekezettel felhasználja, összpontosítsa. Mert hiszen az, ki csak orrán túl lát, átláthatja, hogy a haza sorsa a legszorosabb összekötöttségben áll nem csak a haza egyes részeinek, hanem az egyes polgároknak sorsával, hogy az, mi az egyetemes házára nézve káros, előbb-utóbb megtermi káros következményeit, keserű gyümölcsöt a haza alkotórészeire és az egyesekre; hogy az, mi a

haza békés fejlődését megzavarta, a legkárosabb hatással van a nemzeti iparra, annak fő műhelyeire a városokra s e műhelyek munkásaira a polgárookra.

Egy másik tanulság, melyet a marosvásárhelyi közelebbi képviselő választás nem a szenvedett, hanem ismét az elkerült veszély alakjában nyújt, abban áll, miszerint mind az, ki a legfényesebb példa előtt szemlél nem hunyja be, tapasztalatilag meggyőződhetik az iránt: milyen amaz ügy, mely felett a város többsége roszalását kimondta, melytől választásával támogatását megtagadta.

A haza legmagasabb érdekei kezelésére, a törvényhozás fontos szerepére hivatva-e azok, kik támogatásukat a nép legmiveltebb, legbárdolatlanabb osztályánál keresik és találják, kik habár magok a kicsapongásokat nem teszik, talán nem is óhajtják: mindazáltal mindent megtesznek, mi azon néposztálybelieknek, kiket segítségül felvesznek, okvetlen kicsapongásra kell hogy vezessen.

A mult országgyűlés vége felé a marosvásárhelyi Deák-párt, a polgárság műveltebb és vagyonosabb része két versen volt a képviselő választásoknál rövidebbet a másik párt ellenében, a nélkül, hogy vereségeért bármely helytelen elégtételt vett volna. Mennyire különböző következményeket vont maga után azon vereség, melyet a legközelebbi választásokban a balközép most először szenvedett.

Kik a szenvedett vereségnél kicsapongók, féktelenek, azok még kevésbé mérsékeltek és ildomosak, ha a tusából győzelmesen kerülnek ki, s mint ilyenek, sokkal alább állanak, semhogy veszély nélkül valamely ország közügyeire döntő vagy csak irányadó befolyással bírhatnának.

A. V.

A kolozsvári választás után.

(+) Tegyük magunkévá az előbbi cikk nagy tekintélyű írójának bölcs tanácsát és okuljunk magunk is.

Pártunk itteni diadala határozott, fényes volt. E felett a választást, a polgári jog ez eminens gyakorlatát semmi legkisebb kihágás sem zavarta meg, köszönet t. polgármesterünk előrelátó, tapintatos és erélyes intézkedéseinek, a rendőrség kötelességszerű éberségének és választó polgárságunk higgadt magatartásának.

Mindamellett elég okunk van arra, hogy jövőre nézve intő példa gyanánt szolgáló tanulságot merítsünk az ellenfél eljárásából, valamint saját működésünk sikerdús lefolyásából is, melylyel a különben nálunk szintén bekövetkezhett, de diadalmasan kikerült veszélyt elhárítottuk.

Az alkotmányosságnak célja nem lehet, általában nem azért egyesültek elejétől fogva az emberek és alkotott államot, hogy abban a nép kevésbé művelt része, avagy éppen a proletariatus kormányozzon, az bizonyos.

De ha az ország és nemzet értelmisége nyugton, közönyösen nézi, miként igazgatják, vezetik félre némelyek — mint azt az ellenzék jelenleg országosra teszi — hangzatos szavakkal, beválthatlan csillogó ígéretekkel azokat a kevésbé értelmes választókat, miként igyekeznek a nép legalsóbb rétegeinek, sőt a választásra nem is jogosult tömeg vállain uralomra vergődni, s ez apathia folytán, saját érdekeinek ösztönszerű megőrzését elhanyagolva, kisebbségben marad, az önmaga készítette vereséget önmagának köszönheti.

Azonban, a hol az értelmiség összetart, teljes eréllyel, lankadni nem tud buzgóssággal részt vesz azon polgári jog gyakorlásában, mely nem csak előnyt s dicsőséget oszt az illetőnek, hanem kötelességet is rak vállaira, ott: győzelme bizonyos!

Ezt bizonyítja a mostani választás sikerdús kimenetele is.

Hogy az ellenzék emberei a türelem erényével nem bírnak, s a helyett, hogy alkotmányos kisebbséghez illő resignatioval meghajolnának a többség határozata előtt, győzelmüket devalválni igyekeznek, az nem új előtűn, s minket sem meg nem zavar, sem a haza érdekeiben követett helyes utról

le nem térít. Ám lássák, ha ebben örömet lelik, vagy tán vigaszt találnak.

Hanem az ellen a folytonos rágalom és gyanúsítás ellen, melylyel azt akarnák elhíttetni a világgal, mintha pártunk tilos, alkotmányellenes eszközöket használt volna győzelme kivívására, komolyan tiltakozunk.

Mi azt hisszük, hogy semmi sem aljasítja annyira „szolgai géppé” a független állampolgárt, semmi sem vetkőzteti ki emberi méltóságából akkora mértékben, mint ha a csekélyebb politikai érettséggel bíró választópolgárok, kiknek legalább indokolt politikai meggyőződésük alig lehet, szellemi szesz italokkal kábítatnak el, minők az ó-conservatív „nem adózunk”-kal bizonyára egy osztályba tartozó adó, dohány monopólium, bélyeg stb. leszállítással való igazgatás.

Az e téren dicsőséget egész készséggel átengedjük ellenfeleinknek. Nekünk az ily fegyverekre nincs szükségünk, sem nem használtuk azokat sehol.

Számokkal is agítál a „M. Polgár”, csak hogy ezen a téren még hamarabb utolérjük az embert, s a szemfényvesztés azonnal kiszül. Kimutatja, hány hivatalnok van a kolozsvári választók között, s azokat aztán egyszerre mind a mi rovatunkba sorolja, holott volt idő, mikor azt mutogatta, hogy a hivatali karban tömérdek titkos hive van a baloldalnak, csak nem mernek meggyőződésükkel nyíltan fellépni.

A közönség általán tudja mit tartson állításairól és statisztikai adatairól. A folyó hó 19-iki számában közzé tett kimutatás alhi-telességére nézve csak pár adattal kívánunk szolgálni. A kormányzék létszámát 150-re teszi, holott alig áll egy harmadából. A bányász igazgatóságát 60-ra, pedig innen csak 13-an szavaztak. Előttünk fekszik az itteni m. kir. pénzügyigazgatóság tiszti névsora, melynek számát a „M. P.” 100-ra teszi, holott ezek közt csak 44 választó van, s ezek közül is csak 38 szavazott. Előttünk van a k. számvevőségi osztály névsora is. A „M. Polgár” szerint e testület 60 választót foglal magában, jöllehet csak 31 van, s ezek közül is csak 11 szavazott. Kolozsmegyénél nem 60, hanem csak 16 szavazatképes hivatalnok van, s ezek közül is 4 baloldali.

Igy áll a dolog a „M. P.”-nak a többi hivatali testületekre nézve felhozott „csalhatlan” számbeli adataival is.

Felhozza még a „M. Polgár” azt az „Aprés nous le déluge” féle franczia közmondást, természetesen megfordítva alkalmazván azt, mint a szamosújvári kirándulás eredményét.

A higgadt értelmiség illetékes vezerségét még sehol egy országban sem követte vizözön, azaz, hogy a társadalmi rend felbomlása, hanem a felzaklatott tömeg garázdálkodása, fájdalom, nem egyszer vezetett a legszomorubb válságba.

Az 1869—72-ki magyar országgyűlésre megválasztott képviselők. *)

A Királyhágón innen: Kolozsvárt: **gr. Mikó Imre, dr. Szabó József** b. Orbán Balázs és Vajna Sándor balpártiak ellenében. Szavazott összesen 1698 választó; ebből nyert gr. Mikó 987 szavazatot, dr. Szabó 961, b. Orbán 720, Vajna 699-et. A többi új nevekre oszlott.

Kolozsmegyében: **Zeyk Károly és Hosszu József**, előbbi 816, másik 573 szavazattal, Macskási Antal és gr. Karacsai Sándor balpártiak ellenében, kik közül első 110, második 388 szavazatot nyert. Ilyefalván: **Benkő József**; Segesvárszéken: Theil István; Segesvárt: Fábrius Károly; Szászvároson: Binder Mihály és Leonhardt Károly; Csik-Szeredában: Gecző János; Alsó-Fejérmegyében: Barcsay Ákos és báró Kemény István; Szerdahelyszékben: Fillenbaum Ferenc és Böhmcs Gyula; Marosszéken: gr. Teleky Domokos és Nagy Sámuel, mindnyájan **deák-pártiak**.

A Királyhágón túl: **Deák-pártiak**: Gr. Csáky Tivadar, Raisz Konstantin

*) Mult számunkban B.-Szolnok-megyében megválasztott képviselő: gr. Bethlen Sándor vét ségéből Dobokamegyében megválasztottak nyomtatott.

Szepesmegyében. Csörghe László Zemplénmegyében. Gr. Eszterházy Pál, Kés-márky József, gr. Zichy Manó, Anyos István Veszprém megyében. Uhlarik, Kvassay László, Szilvai Károly, Urbanovszky Ernő, Oszkai Rudolf Trencsénmegyében. Onossy Mátyás, Janicsáry, Ivacsokovics, Róth László, Fülöp Lipót Temesmegyében. Pribék Antal, gr. Buttlar Sándor Ung-megyében. Radvánszky Károly, Lehoczky Eged, Plachy Lajos Zolyom megyében. Juszt József és Juszt Kálmán Turóc-megyében. Gr. Forgách Antal Nograd-megyében. Tóth Vilmos, Jeszenszky Lajos, Krájesik János, Szuppan, Buzinkay Pál, Turcsányi Ede, Kuba János, Brogyányi Vincze, Ocskay Rezső, b. Wodianer Albert Nyitra-megyében. Szabó Imre Pápán. Horváth Döme Kecskeméten. Gr. Zichy Jenő Bihar-megyében. Joannovics György, Maniu Aurél, Gräzenstein Gusztáv, Vlád Alajos Krassó megyében. Siskovich Tamás, Té-rey Pál Baranyamegyében. B. Rudics József, Somsich Pál, Latinovich Vincze Bács-megyében. Perczel Béla, Szeniczei Ödön Tolnámegyében. Ormos Sándor, Bohus Zsigmond, Román Arad megyében. Zmeskál Zoltán Árvamegyében. Horváth Mihály Szegeden. Szamassa József Bars-megyében. Szentpáli Jenő Ugocsamegyében. Visontai Kovács László Hevesben. Gr. Zichy Ferraris Mosonyban. Bihar-megyében: Jonescu Döme, Klobusiczky Péter; Szathmármegyében: Boros Pál, gr. Degenfeld Béla, Stoll Károly; Moson-megyében: Jankovich Antal; Beregh-megyében: Bay Ferenc; Trencsén-megyében: Vitulay József; Temesmegyében: Nedeczky István; Bars-megyében: Kaldrovics Andor és Várad János; Ugocsamegyében: báró Perényi Zsigmond; Besztercebányán: Halassy Gyula.

Balközépiek. Zahornácsky Bálint Szepesben; Gábril István Abaujban; Gál Péter Veszprémben; Bonis Samu, Kállay Manó, Somossy Ignác, Molnár András Szabolcsban; Plachy Tamás Nogradban; Ördög Frigyes Békésben; Szakácsy Dániel Zemplénben; Fazekas Alajos Kun-Felegházán; Berecz Ferenc Gyöngyösön; Beniczky Ödön, gróf Keglevich Béla, Drágfy Sándor, Nyáry Pál, Jankovich Miklós Pestmegyében; Gáspár András, Mórész Pál, Farkas Elek, Dezső Szaniszló, Simonyi Lajos Biharban; Kende Kanut, gr. Vay Mihály Szathmárban; b. Orczy Elek, Fejér Miklós Hevesben; P. Szathmáry Károly, Sárközy Béla, Sréter Lajos, Clemenfis Gábor Somogyban. Perczel István Tolnában; Joanesku Lázár Aradban; Kabós Imre Krassóban; Ludvig János Szegeden; Szilády Áron K. K. Halason; Vukovich Sebő Temesben; Kürthy István Bács-megyében; Szunnyoghy Berezy, Frater Imre Bihar-megyében; Pilisi Lajos Szabolcs-megyében; Mátyus Aristid Somogy-megyében; Jankovich Gyula, Gromon Dezső, Jámor Pál, Pilaszánovich, Pauliny Tóth Vilmos Bács-megyében; Domahidy Ferenc Szathmármegyében; Zlinszky György, gróf Ráday László Pestmegyéb.; Mocsonyi György Temesmegyében; Németh Berezy Heves-megyében.

Szélsőbalok. Simonyi Ernő Tolnában; Böszörményi László Szabolcsban; Tancsics Mihály Békésben; Máriássy Béla Pest-megyében; Csanádi Sándor Biharban; Pétery Károly, Almásy Sándor Hevesben; Babes Vincze Krassóban; Vajda János, Henszlmán Imre, Kossuth Ferenc Baranyában; id. Kossuth Lajos Somogyban; Szilágyi Virgil Hold-mező-Vásárhelytől; Kiss János Szathmáron. Schwarz Gyula Székes-Fejérvártól; Kállay Lajos Nyirbátor; Román Sándor Bihar-m.; Matkovich Tivadar Veszprém-megye; Mednyánszky Sándor Somogy-megye; Mocsonyi Antal és Popovics Zsigmond Arad-megye; Dietrich Ignác Baranyamegye; Konyoros Antal Zombor; Boczkó Dániel Békés-Csaba (multkor a balközépiek közt állott hibából); Somogy-megyében Horváth Sándor; Szathmármegyében Vályi János; Pest-megyében Rákóczi János; Csongrádon Eder István; Heves-megyében Széki Péter.

Megválasztott eddig összesen 282 képviselő, és pedig: **deák-párti**: 165, **balközépi**: 78, **szélsőbali**: 39.

Pest, márcz. 20. 1869.

(r. l.) Tegnap legnagyobb aratása volt a baloldali országgyűlésnek, mert hívei közül aránylag sokan választottak meg, mit körülbelül előre tudtunk.

A még hátralevő választások határozottan a Deák-párt javára fognak kiállni, a mely egyébiránt ma is szép többségben van.

Figyelemre méltó körülmény, hogy Siklóson maga a szélsőbal döntötte meg bálványát, a menyeyben ott időszb Kossuth Lajos ellen Vajda Jánost választotta meg, nem az író, hanem névrokonát, egy helybeli ügyvédet.

Annál teljesebb volt diadala Kaposváron. Ott a fanatizált tömeg által Somssich Pál ellenében csakugyan kivitte időszb Kossuth Lajos megválasztását.

Mit nyert ez által Kaposvár?

Legfőlebb azt, hogy megválasztott képviselője majd megint levélben fog leköszönni.

Ellenben a derék rigiczai választókerület Bácsmegeyében nyert, mert Somssich Pált választotta meg képviselőjéül.

Minél közelebb jő az országgyűlés megnyitására határnapja, annál erősebben folynak az illető miniszteriumokban, a különböző törvényjavaslatok körül a munkálatok.

Az igazságügyminiszter által mindjárt az országgyűlés kezdetén előterjesztendő, és az igazságszolgáltatás szervezésére vonatkozó törvényjavaslat szerint a Királyhágóni tül részében összesen husz királyi bíróság fog alakítani, melyek székhelyei azonban még nincsenek kijelölve.

Ezen királyi bíróságok némelyike szükség esetében több senatusra oszthatik.

Elnökei — kiknek évi fizetése 2000 forint — egyenlő rangnak leendnek a királyi tábla első osztályú tülköivel; az tülkök évdija 1200—1600 frtra van pracliminálva.

A megyék szervezését illetőleg — ideértvén természetesen az erdélyieket is — szintén szakadatlanul folyik a munka.

Alsó-Fejérmegye bizottmánya a tárgyra vonatkozólag nagyon alapos javaslatot terjesztett fel a belügyminiszteriumhoz, a mely — miként halom — figyelmét gerjesztett, és a törvényjavaslat megállapításánál kisebb-nagyobb mértékben kétségkivül tekintetbe fog vétetni.

Záradékny Marosszéki vidékének örvedetes hírrel szolgálhatunk.

Ugyanis a marosszéki kölcsönösen biztosító társulat alapszabályai, melyek megerősítését a székbizottmány közlelbbi reprezentációjában sürgette a belügyminiszteriumnál, ez pedig ártit a kereskedelmi miniszteriumhoz, ez által valószínűleg már rövid idő alatt jóvá fognak hagyatni, és így a solid alapra fektetett intézet, a mely már annyi évek óta oly nagy szolgáltatásokat tön az érdeklött közönségnek, jövőre is háborítlanul lesz képes folytatni tlvös működését.

Választási mozgalmak.

Maros-Vásárhely, márcz. 20. 1869. — Azon pillanatban, midőn e sorokat írom, Marosszéki mindkét választókerületben a képviselőválasztás nagyfontosságú ténye bevégeztnek mondható.

Az alsókerületben, melynek választási helye a székháza M. Vásárhelyt, már tegnap este szavazni kívánók nem jelentkezvén, a szavazás bezáratott; ma reggel pedig a szavazatok kiszódeése déli 12 órakor következő eredményt juttatott köztudomásra: szavazott összesen 2014 választó, ebből a jobboldali jelölt Nagy Samu 1673, baloldali jelölt Antal Imre 337 szavazatot nyert, 1 megsemmisített, 3 új nevekre esett.

A felsőkerületben azonban a szavazók száma nagyobb, de a különbség a jobb és a balpárti szavazatok közt csekélyebb leendő; ugyanis

alólt megfordulván a felsőkerület választási helyén Ny. Szeredában s látván, hogy tegnap mily számosan jelentkeztek a járásaitól elmaradtak, látván, hogy az utolsó járásból (a jobbágyfalviból) mily nagy contingens sorakozik a küzdőterén, önként következtette, hogy a szavazás ma is folytattni fog, a kiszódeés pedig és az eredmény közlése csak a holnapi naptól várható.

A megjelent szavazóknak nagy száma, s azoknak a különböző pártzások alatti sorakozása szerint következtetvén, körülbelül 4000 szavazatból jobboldali jelölt id. gr. Teleki Domokosra 2500, Bereczki Sándor baloldali jelöltre pedig mintegy 1500 szavazatot lehet jósolni.

Kezdetben mindenki ennél nagyobb különbségre számított, de egyfelől azon körülmény, miszerint a jobboldali jelölt, egy a választókól, mint a választási helytől a választást megelőzőleg és annak folyama alatt is magát távol tartotta, míg a baloldali jelölt mindenkor és mindenhol csaknem mint Philadelphia folyton és folyton jelen volt; másfelől azon körülmény, miszerint a jobboldali pártvezetők téves elbizakodottságba élvén, a választás körül egy pár tapintatlan intézkedés is történt, eredményezték azt, hogy egy a jelöltek egyéniségét, mint az általuk képviselt elvek népszerűségét s tlvös életrevalóságát illetőleg a különbség aránya nem akkora, mint azt különben joggal számíthatók.

Megemlítem még azon körülményt, miszerint egy a felső, mint az alsókerületben a baloldali választók közül tettettek kísérletek a csend és a rend megzavarására személyeskedéssel, gunnyal sat., Ny. Szeredában ugyanis három baloldali behorant 200 jobboldali közé, a zászlótelragadta s a sárba tiporta, mire a jobboldali magyarosi atyfiak tittelegességre vetemedésig lettek ingerültek, s minthogy ezen napon (t. i. f. hó 18 kán, midőn a selyei járás szavazott) a szavazásnál a baloldaliak voltak erősebbek a véres összefutkozás, áldozataival és gyászos eredményével nem maradt volna el, ha azt az épen jelen volt kerületi és járási tisztviselők s a 18 csendőr ritka elszántsággal meg nem gátolják, B. K. és S. L. alkirálybírák ugyanis testeikkel fedezték a jobboldali zászlónak merész meggyalázóit, míg a csendőrség megjelent, s a katonaság közleledését jelző dobpergés és szuronyok villogása a támadók vérért kissé lehűtötte.

M. Vásárhelyt nappal a nyílt utcán V. P. szt. benedeki lelkész két baloldali által veszélyes fenyegetésekkel támadtatott meg; a rakoncátlakodók bekisértettek a székház börtönébe, s midőn óra telvéle szabadon bocsáttatásuk tudotokra adatt, azt felelték „nem távoznunk, örömet szvenedünk a hazáért.” — Nem nagy mesterség a tanulatlan embert tlvtra vezetni és fanatizálni, s hogy a baloldal ezen a téren is erőlyesen működött azt a jelen eset is eléggé tanusítja.

Följegyezm még egy a városi, mint a székbeli választásokra vonatkozólag, a mostani és az ezelőtti választások közt fölmerült azon lényeges különbséget, miszerint most a személyes rokon vagy ellenszenveneknek háttérbe szorításával a pártfegyelem és a pártérdek általánosabb volt mint minden eddigi választásoknál; a távol vidéki székelv atyafi is tudja már a jobb és a balpárti elnevezést, nem egyszer kérdik az idegen falubeli, hogy jobb vagy balpárti? nem egyszer zörrennek össze s hajgálják meg egymást.

A nálunk létező széles alapú választás hotekig vonja el a népet rendes foglalkozásától, ilyenkor mesterség, üzlet és földmívelés megakad. Oh népmiveltés és általános fölvilágosodás, mikor jön el a te országod, hogy minden erős mellő, nagy száju, csattanós dictiókkal izgatni tudó népszónok ne vágyjék országos képviselő lenni?

r. l.

Alvincz, márcz. 20. 1869. — A mai napon a legszebb renddel lefolyt választásnak eredménye lett, hogy Baresay Ákos minden szavazatok elnyerésével követnek megválasztatott az összes vá-

„Erdély Kovachichának” több kiváló érdekű, utazók figyelmét kiválólag vonzó kéziratú művét tartalmazá. Benkőrol említi Kazinczy az eddig ismeretlen életrajzi adatot, „hogy mint négy iskolás gyermek hagyván el Enyedet és oly helyre menvén ki papnak, hol tudományát szaporítani alkalma nem nyílt, azon gyanuval terhelék, miszerint ő az irodalmi téren Hermányi Dénes, enyedi prédikátor tollaival páváskodott. Mintha a jó fejeket az iskola csinálná, s mintha mindent nem a későbbi igyekezet szerzene. Az irigység elméleténél jár megmagyarádja a szín, mely neki minden dolgozataiban egy és az, hogy ötlet társalkodása egy, mutatá tudósának, mint dolgozatai.”

Nagy Enyedről Tordára érkezvén, visszakértült Kazinczy kiindulási pontjára az erdélyi utjában megtett körútnak. Tordát már két hó előtt itt töltött napjaiban ismeré meg, egy szinte nem sok újat talált a Kolozsváron át Magyarországra visszavezető utjában sem. A visszautaztában Tordán töltött óráiból szakított kettőt, hogy az unitariások isteni tiszteletével megismerkedjék. De ugyan felült. Tiszteletes Barabás Sámuel helyett „egy kolozsvári kiküldött deák” tartá a „kollegiumosan egyiptusi, görög, zsidó, perzsa, assyrius királyok, bölcsék, hadvezérek neveivel feltarkázott beszédet.”

lasztók által. Nagyszerű fáklýásmenettel tiszteltet meg, melyet megköszöve így szólt: „Mit ígertem teljesíteni fogom; a jó ügy mellett, Deák Ferencz vezérlete alatt hű és tántoríthatatlan napszámos leszek, ezt újból is ígértem.

Sajnosan kellett e választás alatt tapasztalni, hogy a román testvérek, le az utolsó rétegekig tlvtra vannak vezetve; sokakat a választásra megjelentek közül visszatérítettek, többen bejöttek ugyan a szavazatszedő-bizottsághoz, elmondani azt, hogy miután román jelölt nincs, ők pedig más nemzeti-ségűre szavazni nem akarnak, senkire sem adják szavazatukat. — Világos ebből a nagy mérvű izgatás; melynek keserű ízét utoljára is a szegény román választók érzik meg.

Alvinczi.

Brassó, márcz. 19. — Városunkban a képviselőválasztás, nem mint előre megállapítva volt, hanem két nappal hamarabb, t. i. e. hó 15. 16. és 17-dik napjain folyt le a legnagyobb rend- és csendben. Polgártársaink higgadt és józan magatartása elég kezesség volt arra nézve, hogy a pártok között semmi komolyabb-szenvedély, vagy küzdelem ne történjék. Politikai pártok nem állván szemben egymással, az egész küzdelem csupán a körül forogott, hogy mindegyik párt a maga követjelöljét szerette volna diadalra vezetni. Azonban a diadalban mind a négy deákpárti követjelölt nem részesülhetett; kettőnek buknia kellett. Egyébiránt van reményünk, hogy a jövő választáskor Brassó városa és vidéke, nem két képviselőt, hanem legalább is hármat választand, mert oly népes vidék, mint a Barcza vidéke, jogosan megvárhatja ez iránti orvoslását a magas törvényhozótestülettől.

A mi a választási részvételt illeti, az felette élénk volt. Minden polgár, ki csak tehette, sietett elni választói jogával, kivévén az oláhokat, kik magukat e szép jog gyakorlatától egészen visszavonták.

Az összeírt szavazóképes polgároknak összes száma tett 2917-et. E számból esett a vidékre 781, a belvárosra 875, a külvárosokra, méhkeretekre, a ványolókra, a Felső- és Alsó Tümszre 1261. A beadott szavazatok száma 1564-re ment, mely a tegnap bevégzett scrutinium eredménye szerint következőkép oszlott meg: minisztertanácsos Bömches Frigyes kapott 1306 szavazatot, városi tanácsos Wächter Frigyes 1231-et, volt követünk Trauschenfels Emil 354-et és Otrobán Nándor 218-at; a többi szavazatok elhullottak.

E választás eredménye mind a győztes, mind pedig a vesztes felekre nézve merőben feltlvő és váratlan volt, mert ha előre tudtuk is, hogy Wächter Frigyes győzelme, eddigi követünk Trauschenfels Emil ellenében bizonyos leendő, de azt még sem hittük volna, hogy e győzelem oly fényesen tüssön ki.

Éljenek tehát városunk követei: Bömches Frigyes és Wächter Frigyes! Adjon az Isten nekik bölcs belátást, kitartó szorgalmat és elfogulatlan szívet és lelket fontos hivatásuk teljesítésében. Ne feledjék soha, hogy munkásságuk gyümölcse csak akkor fogja vegyes ajku választóik méltó elismerését s őszinte tiszteletét kiérdemelni, ha ők, a jogegyenlőség, testvériség és szabadság ösvényr haladva, a közös magyar haza jövőnd boldogságát s felvirágzását soha semmi körülmények között szemük elől el nem tévesztendik.

T. K.

Valami a falusi jegyzőségről.

Hétfalu, február 5. 1869. — Midőn a falusi jegyzőségről szólok, a felvett tárgynak kellő kifejezést adandó, ismétlem azt, a mit már annyian elmondottak. Az 1865/8. országgyűlés a közbizonyozásnak tökéletesen megfelelt; senki sem vetheti szemére, hogy télenységben töltötte el a drága időt, és pazarolta a még drágább pénzt. A magyar birodalom közjogi fontosabb ügyei rendezvék; az ősi alkotmány s ezzel kapcsolatban az ország te-

„Megbánám — írja — hogy életemnek két óráját itt vesztém el, minden haszon, minden öröm nélkül. Soha életemnek két óráját jobban, mint itt, el nem vesztegettem.”

Kolozsvárról az Almás völgyén át, a váráról nevezetes Tihót, nagyajtai Cserey Miklós lakát érintve Wesselényi Miklóshoz, Zsibóra tért bé Kazinczy. Zsibó hírneves ménese, gyönyörű tája és kertje elég nézni valót, az általa hön kedvelt Wesselényi Miklós, a Szent-Benedekről átrándott gróf Kornis Mihály és Buczy Emil kedves társaságot nyujtának neki. A parkban, a csörgő mellett folyt társalgás közben felmerült időszb Wesselényi Miklós emléke is, és Buczy Kazinczyval megígértette a jelenlevőknek, hogy élet- és jellemrajzját megírja. Így született a biographia, mely az „erdélyi levelek”-ben mintegy nyolcz lapot foglal el. Kazinczy részrehajlatlannak, igaznak tartá, pedig távolról sem az; csak oly fénykép, melyről az árny vonásai ki lönek feledve. Ennél találókbb rögtönzött négy soru kis epigrammja:

„Kéted e, hogy lelkünk jár, vándorol? Ott fene Cato

S lágy szívű Brutus, itt Wesselényi valék.

Erdély, szüntessed sirásidat: él fiam, él nóm,

S diszedet egy jobb kort újra megadja Zsibó.”

kintélye a külföld előtt is helyre van állítva; a honvédelem szervezése közel kilátásban s az absolut kormány által tlvkre vert kereskedelem jó utra terelve, szóval, a mi eddigelé történt, tartósságra mutat; meglátszik rajta, hogy a mi a bölcs államférfi, a valóban nagy Deák Ferencz kezéből került ki, kinek bölcsesége előtt ma már — ha nyíltan nem is, de önmagában — a legkonokabb ellenzék is, meghajolni kénytelen.

Nemsokára új képviselőt fogja az elejtett fonalat az országházban kezébe venni a még hátralevő országos ügyeket elintézendő. A mi még hátra van igen sok, igen fontos; de a mint meg vagyok győződve, hogy az országgyűlés többsége újból deák-párti férfiakból fog alakulni, éppen ugy hiszem azt is, miként a még függőben levő kérdések ugyanazon jó sikerrel fognak megoldatni, mint ez a már elintézetekkel történt.

A még függő kérdések egyik legfontosabbika, nézetem szerint a községi rendszer és ebben a falusi jegyzőség. Ez utóbbról szándékom tlvtelesen szólni. A tárgy sokkal komolyabb, mintsem azt némelyek képzelik. Lássuk: miért?

A régi és a mostani falusi jegyző közt csak az elnevezés tartja még fenn a hasonlatosságot. A régi falusi jegyző teendőivel a t. olvasó közönség nagyobb része ismeretes levén, alig szükség említeni, hogy minden teendője ama nevezetessé vált, „írja Notarus uram”, frázis körül forgott. Az állam iránt az akkori viszonyoknál fogva igen csekély kötelmei voltak, és így a szó szoros értelmében falusi jegyző minden háborgatás nélkül folytathatta gazdaságát vagy üzletét, melyből magát fenntartotta.

Egészen másképp áll a dolog a mai falusi jegyzővel, kivált népeesebb községekben. Ennek mai nap csak a neve falusi jegyző, de ő maga az állam tisztartója. Mennyi mindenféle terült raknak a mostani falusi jegyző nyakába, és mily súlyos azok elviselése, a következendőkben megkísértem naggyából előadni.

1. A falusi jegyző némileg rendőrbiztos neki kell a közönség és vagyonbiztonságra, mindennemű mértékekre és utakra felügyelni; a kiját-szott gazda és nyomorgatott cseléd hozzá fordul segedelemért; a hűségást és halott vizsgálat ő kénytelen számba venni és bejegyezni; kötelessége a hidak jókarban tartásáról gondoskodni, a közmunkát rendezni és mindezekről a kiszabott időben jelentést tenni.

2. Külön jegyzőkönyvet vezet a szabadságos katonákról; behivatásuk alkalmával neki kell gondoskodni, hogy a kiszabott időben elmenjenek, ő készíti a nyugdíjas rokkantak nyugtatványait.

3. A jegyző folytat minden hivatalos levelezést, ő fogalmazza és tisztázza a jelentéseket, ő felett ő iktató és lajstromzó egy személyben.

4. Ő állítja ki az előutleveleket, melyeknek száma különösen a határszéli községekben évenként 5—600-ra rug, a miről külön jegyzőkönyvet vezet.

5. A községi képviselőeti gyűlésekben előadó, fogalmazó és tollvivő egy személyben.

6. A ház- és földadót illetőleg a jegyző te-lekkönyvi nyilvántartó, miről külön jegyzőkönyvet vezet.

7. Ő kénytelen a személykereset adó rectificationot évenként véglegesen elkészíteni, a mi, közbe szólva, a szolgabíró vagy adóhivatal teendője volna, ő írja ki a föld- és házadó táblázatokkat, ő rója ki és hajlja fel az adók minden ne-mét, őt terheli a jövedelem adó munkát, őt az illető jövedelemadó kötelesek is őt rohanják meg vallomásaik megkésztéseért. Szóval, minden megadótatási és adóleirátási munkát a jegyző nyakába tolatik, egy a hatóság, mint a lakosok részéről. Minden ezekből eredő hibáért vagy mulasztásért őt korholja a hivatal, a lakosok őt kárhoztatják, fenyegetik, őt, mi több, el is kergetik, ha az adóval terhelve érzik magokat. Ily esetek gyakran fordulnak elő, de támogatásra alig talál a jegyző.

Wesselényi Miklós, Bölöni Farkas Sándor, gróf Kornis Mihály és Buczy Emil Hadadis kísérték el Kazinczyt, hol Candella, híres zongorázó és Ménard jeles énekesnek Gluck, Bach, és Pergolesse compositióiból vett előadásaiban gyönyörködtek.

Ez volt Kazinczynek utolsó Erdélyben töltött napja. S midőn Erdély határán ajkaira Wesselényi Miklós nyomta az utolsó csókot és már tul állott a határon, felkiálta Kazinczy: „vajha Dessewffy üléslésnek futhatnék ellenébe!”

Erdélyi utja leírásának végső sorai megérdemlők az ideigtatást:

„Mely irigylésre méltó szerencse juttat nekem, hogy Erdélyt láthatam, ezt kiáltám fel, visszatekintvén Nagy-Károly mellett az elhagyott balmok felé s áldást könyörgék az annyi jó fiuk s anyói jó leányok szülőjére. Jó föld, tiszták és nem tiszták mindenhol vannak, nálad, mint nálunk. De te nem romlál meg egy, mint mi, s színed jobb.

E vallással tértem onnan haza, s úgy hiszem, későbbi vendégi igaznak fogják találni szavaimat!” (Vége.)

Kolozsvár Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

TÁRCSA.

Kazinczy Ferencz erdélyi utazása.

X.

(X. Y.) Károly-Fejérvárról, Erdély katolikus Rómájáról N. Enyednek, Erdély kalvinista Rómájának vette Kazinczy utját, közben utjáról négy napra gróf Bethlen Imréhez, Gáldtőre, a Kemény Simon elesése által történelmi nevezetességre emelkedett, e községbe térve be. E dicső történelmi tett emléke, melynek uti rajzaiban is szentel egy lelkesült lapot, a háziúr és művelt családja kiemelt kedves társasága, a gáldtői szép kert, mit a Küllő hóbajai masonak, foglalák el utazónkat az itt töltött négy napon át. Házigazdájá gróf Bethlen Imre, mint az enyedi kollegium gondnoka, önmaga vezette be kedves vendégét Nagy-Enyedre.

Enyeden a reformatum kollegium s kiválólag ennek könyvtárán kívül, mitsem talált Kazinczy figyelmes megtekintésre, és művében megörökítésre méltót. A kollegium az időben nyolcezer kötetnyi bibliotékája Bód Péternek és Benkő Józsefnek,

8. A jegyző teendői közé tartozik a halál-
eset és leltár felvétel, s ha nem mindenütt,
de többnyire az örökösök megosztatása is. Nem
tudjuk más törvényhatóságokban, de itt minálunk
a hagyatéki munkálatokat készen kell az illető bi-
róhoz kezébe juttatni, a hol aztán csak megerő-
sítettnek, s az illetékek szabataknak ki. A ki pró-
bálta, csak az tudja, hogy minő harcra kerül egy
ilyen osztogatás művelten falusi emberekkel.

9. A jegyző készíti rendszeresen az adás-vevései
és más mindennemű szerződéseket. Ezeknél
ugy, mint a leltár-felvételknél az állam érdekét
kell képviselnie. Az adás-vevésnél az illető felek
kisebb-nagyobb mértékben a vételért, a leltároknál
pedig a hagyaték értékét csökkentik, hogy az által
magoknak az állam megrövidítésére, valamint a
kiszabandó illetékből meggazdálkodhassanak. Ezen
eseteket csak is úgy példaképpen hozom fel bebizo-
nyítására annak, hogy mennyi kárt okozhat az
államnak egy lelkiismeretlen, nem hazafi érzelmű
jegyző.

10. A falubíró gyarlósága és tudatlansága
miatt (az arra képesek kivételével) ugyancsak a
jegyző kénytelen a peres ügyekben közbe lépni,
ítélteni, egyenes követelések felett 12 pó-
rintig határozni, és ugy ezekről, mint a létrejött
bármily tárgyú egyezményekről, külön jegyző-
könyvet vezetni.

11. Az illető szolgabíró teendője ugyan az
ujjenczok összeírása, a beavatási munkála-
tok megkészítése — még is, kevés kivétellel ezt
is a jegyző végzi; a beavatásra ő vezeti elő az
ujjenczokat, és itt a jegyző huzza a rövidet, mert
ha a sor alá esők mind elő nem állanak, a ható-
ság a jegyzőt korholja, holott ellenségetben az il-
lető szülők üldözésének van kitéve; a hol derék
falubírák léteznek, persze hogy ily esetek nem
fordulnak elő.

12. A volt jobbágyközösségekben kevés ki-
vétellel a jegyző iskola-felügyelő is. Az is-
kola megnyitásokkor ő gondoskodik, hogy az is-
kola-köteles gyermekek beállítassanak. A tanítók és
lelkészek által az előjárásához bejelentett iskola-
mulasztásokért nékie kell behajtani a büntetés pén-
zeit, s azokkal számolni, a mi ismét sok kelte-
metlenséggel jár; — mert, ha erőlyes és erkölcsi
kötelességének megfelel, akkor a lakosok, — ha
pedig nem — a lelkész és tanítók nehezítését
vonja magára.

13. A jegyző közvetítő a szabadalmazott
pálinkafűző lakosok és a pénzügyérek közt, ő ké-
szíti meg az erre megkívántató bejelentéseket —
neki kell ügyelni mind a kettő netaláni tulkapá-
saira. A fogyasztási adó kivétele, és felbajtásánál
a jegyző elmaradhatlan tényező.

14. A falusi jegyző, állásánál fogva nagy bé-
folyást gyakorol az országgyűlési képviselők meg-
választásánál.

15. A jegyző a közönség ügyvivője,
tanácsadója, vezetője, oly annyira, miszerint bá-
tran el lehet mondani, hogy a milyen a jegyző,
olyan a közönség — az ő befolyása nagy hord-
erővel bír a lakosokra nézve. Tudunk eseteket
felhozni a hol a jegyző a lelkeséssel egyetértőleg
egész közönségeket regeneráltak, nagyszerű mag-
tárakat és pénzalapokat létesítettek; de tudunk
olyanokat is, a hol ezek közömbössége vagy egy-
másköztü versengése miatt, az általános tespedés,
rendetlenség, Istenkármolás és az iszákosság fész-
kelte bé magát.

16. A jegyző hirdeti ki és magyaráz-
za meg a kormányrendeleteket, a legtöbb esetben
neki kell azokat végre is hajtani: végeztetre

17. A jegyzői lak szálloda, ő maga pedig
kisebb-nagyobb mértékben vendéglős — az ő
kapujának nyitva kell állani a kormány és a köz-
ség dolgában járó-kelő tisztviselők, orvosok, ki-
küldöttek sat. befogadására — természetesen a
kormány és közönsége érdekében — a miért a
vendég-szeretet czime szolgál kárpótlásul.

Általában véve véghetetlen sok, és igen fon-
tos mind az, a mit egy mostani falusi jegyzőnek
teljesíteni kell, a kormányra ugy mint a közön-
ségre nézve. Ily kötelek megoldásához sokoldalú
műveltség, tapasztalat, mindenek felett pedig ön-
zetlen becsületesség és tiszta hazafiság kívántatik;
mert egy rozszakaratu, lelkiismeretlen jegyző kár-
hozat a közönségre, veszedelem az államszerke-
zetre nézve.

Az államszerkezetben az egyes községek, a
községekben pedig a jegyzők a főtényezők; — a
községek képezik az alapot, melyen az
állam nyugszik. Az új országgyűlés kétségen ki-
vül a községi rendszer reformját fogja legelső te-
endői közé sorozni; azért voltam bátor igénytelen
hangomat a falusi jegyzőség érdekében felmelni,
megjegyezvén ez alkalommal azt, miszerint a jegy-
zőt, a ki mostanig majdnem általában a nép sze-
szélyének volt áldozatul oda dobva, ha a község-
ben továbbra is az állam indítása marad — a
lehetősegg függetlenné kell tenni, — ellenségetben
a legjobb akarat mellett sem leendő képes sokol-
dalu kötelemeinek megfelelni.

A jegyzői állomások jövőjére nézve a kor-
mány közvetlen befolyása alatt, csakis hazafias ér-
zelmű — a megkívántató képzettséggel bíró —
kipróbált becsületességgel egyénekkel volna-
ból kiválasztandók. Az ilyen jegyzőknek aztán, hogy sok-

oldal feladatainak megfelelhessenek, a cselekvés-
re bizonyos korlátok közt hatáskört kellene en-
gedni. Nézetem szerint csakis ezen uton lehet egy
modern községi rendszert létesíteni, s a községe-
ket a korszellemmel összhangzásba hozni.

A falusi jegyzőség szervezése körül általam
felhozott eszme nem egészen új — én csak hal-
ványan ecseteltem azt, a mit Ecsesi Babinszky Jó-
zsef 1856-ban a „Vasárnapi újság“ 44. számában
körvonalozott; azóta 12 év folyt le — a mi ak-
kor még jó volt, ma már túlélté magát — meg-
újításra vár.

XXX.

Napi hírek.

— Tisztelettel kérjük azon érne-
gyedes t. előfizetőinket, kiknek előfi-
zetése a hó végével lejár, méltóztas-
sának lapunk megküldése iránt mi-
előbb rendelkezni, nehogy a pontos
megküldésben fenakadás jöjjen közbe.

— Ö Felsőge Zágrában járta alkalmából
több kitüntetések tett. A hiv. lap egész soroza-
tát hozza a kitüntettetteknek.

Ö Felsőge f. é. február 26-án kelt elhatá-
rozásával a Pesten és Temesvárott még fennálló
kincstári ügyességeket felosztatását, s Magyar-
ország kincstári jogi ügyei ezentuli ellátásának
a Pesten f. é. május 1-ső napján életbeléptetendő
m. kir. kincstári jogi ügyek igazgatóságára leendő
átváltatását elrendelte.

— A „Federatione“ szerkesztőjét Ro-
mán Sándort Erdélynek Magyarországtól elszaki-
tására célzó izgató cikkek miatt az esküdtszék
Pesten f. hó 17-én egy évi fogságra és 500 ft.
pénzbírságra ítélte el.

— A földmívelés, ipar- és kereske-
delmi miniszter Szentkirályi Zsigmond nyugalma-
zott kir. bányakapitányhoz a következő sorokat
intézte: A magyar bányajog megállapításával és a
magyar bányatörvény tervezetének kidolgozásával
egy szakértő bizottmányt szándékozván megbízni,
mely bizottmány működését folyó évi április hó 5-
kén a vezetésem alatti földmívelés- ipar- és ke-
reskedelemügyi magyar kir. miniszterium helyisé-
gében kezdendi meg, szerencsém van tek. urasá-
gotat meghívni, miszerint ezen bizottmányban részt
venni sziveskedjék. Utazási költségeinek fedezése
tekintetéből egyuttal meghagyom a kolozsvári kir.
adóhivatalnak, hogy tek. uraságodnak 150 frtnyi
előleget kellő nyugta mellett fizessen ki, melyről
szabályszerű számláját annak idejében bevárom.
Pest, márcz 9. 1869. Gorové István.

** Schuller Luiza, hazánk jeles zongora-
művésznője, első hangversenyét holnap tartandja
meg a városi vígadó-teremben. A műsorozat igen
tapintatosan és sok műziséssel van összeállítva. A
többek között a nagy zeneszerző, Chopinnak egyik
híres concert darabját fogja adni hangversenyző
nő, nagy zenekar kísérete mellett, minő Liffolt óta
még nem volt egybehozva. E nehéz és szép darab
az, melylyel megküzdni az újabb időkben minden
elsőrendű zongoraművész és művésznő feladatául
tűzte, s mely minden európai színpadon hatást idé-
zett elő. A halhatlan Liszt legnagyobb és legszebb
rapsodiája is elő lesz adva. — Legközelebből volt
alkalmunk a derék művésznő haladását és nagy
tehetségét észlelni, miért is a legszebb reményeket
köjtük e hangversenyhez, melyre föl hívjuk a mű-
értő közönség figyelmét.

— A nyugalmazott katonatisztek, újabb
rendelkezés szerint nyugdíjuk megtartásával fog-
lalkozhatnak mindenféle polgári alkalmazásban is,
kivéve oly foglalatosságot, melylyel a tiszt méltó-
ság compromittálható, minő a fogadósság,
pinczéség stb. Ez esetben le kellene mondaniok
tisztai rangjukról, de nyugdíjukat megtartják.

— Necrolog. Gaiser Antal, kir. nyug-
mérnök, maga és gyermekei: Anna, özv. Ince
Dánielné; Vilma, id. L. Bodor Pálné; Béla és
Róza, Walheim Józsefné, ugyszintén számos uno-
kái; minden közelebbi és távolabbi rokonai nevé-
ben mély fájdalommal tudatja, hogy szeretett neje,
az illető anyja és nagyanyja Ritz Anna folyó
hó 20-án d. e. 11 órakor, életének 74-ik, boldog
házasága 55-ik évében, huzamos ideig tartó be-
tegség után jobb létre szenderült. Béke lengjen
hamvai felett! Kolozsvár, 1869. márcz. 20-án.

— A piski-petroszenyi vasut-vonalon
egy alagút furása alkalmával három olasz munkás
vesztett oda. A szerencsétlenek egy kő szétlövésé-
vel foglalkoztak; az egyiknek, ki a löpört töltötte,
a verő pálcza szorta szét agyvelejét, a másik ket-
tőt pedig kődarabok ütötték agyon.

— 7500 játék kártya fogy el Keeskemé-
ten egy év alatt. Minden napra esik 20—22, mint-
hogy pedig helyben kártyacsináló nincs, ez ipar
évenként kivisz 2000 frtot.

— Figyelmeztetjük az olyasot a mai
nyilteirünkben megjelent nyilatkozatra.

Nemzeti színház.

Márcz. 19-kén: „Lucia“, dalmi, az ismert
erők által jó sikerrel előadva.

Márcz. 20-kán: Színházunk egyik legtehetsé-
gesebb tagja: Kovács Gyula javára: „A té-
kozló apa, vagy az örök-ifjú kedély“, b. Bor-

nemissza Károly fordítása szerint. A czimsze-
rebben működő jutalmazottat a szépen megtelt ház
zajos tapsal, koszorúkkal s egy arany óralánc-
zal tisztelte meg. E szerepéről bátran elmondhat-
juk, hogy abban, mintha Dumas épen az ő szá-
mára írta volna, kitűnően alakított, kiapadhatlan
kedélyességgel játszott, s minden legapróbb mo-
mentumot szabatosan kiemelt, szóval mintaszerepet
alakított belőle. Kovács Gyulának az ily alakok
igen jól állanak és rendszeresen szépen sikerülnek. De
Brignac Helén szerepe Sz. Mátrai Laura ke-
zében volt, ki e vonzó, kedves női alakot szokott
finomsággal, gyöngéden színezté, s a közönséget
többször zajos elismerésre ragadta. Öltözéke, mint
mindig, ma is kitűnő ízléssel tanuskodott. A többi
szereplők Fejérváriné (Chavry marquisné),
Prielle Péter (Vicomte André), Takács (Prail-
les úr), Szilágyi (Tournas úr) kifogástalanul
játsztak.

A színház húsvét második napjáig zárva marad.

Szerkesztői posta.

V. Dénes úrnak Tordán. Az incriminált
„nyilatkozat“ beküldésétől választ kaptunk. Az
autographokkal ellátott nyilatkozat azért nem tété-
tt be még eddig a levélárba, mert naponta újabb
alírók jelentkeznek, kik e nyilatkozathoz csatla-
kozni kívánnak. Mihelyt az aláírások bevégeződnek
közé teendjük.

Egy választónak, Vizaknán. A névtelen
cikkek szerzője magát a szerkesztőségnek sem ne-
vezvén meg, küldeménye nem közölhető.

A közönség köréből.

A „Magyar Polgár“ egyik utóbbi számában
egy erzsébetvárosi levél jelent meg, melyben az
itteni követválasztási mozgalmakról tétetik említés
és különösen Felső-Fejérmegye főispánja gr. Hal-
ler Ferencz e mozgalmakra gyakorolt befolyása
érintetik. Minthogy az említett levélben személyem
forog szóban, nehogy e merőben személyes kérdés
pártkérdés terébe vitessék át és minden félreértés
kikerülése végett ezennel kijelentem, hogy ha-
tározott deakpartí vagyok, s a „M. Polgár“-ban
megjelent ama cikkel minden solidaritást határo-
zottan visszautasítok.

Erzsébetváros, márcz. 17. 1869.

Földvári János.

Magyar-Egység, márcz. 18. 1869. — A
„K. Közlöny“ idej 32-dik számában a pártok je-
löljei constatiozásánál Dobokamegye egyik kerü-
letében B. Bánffy László jobb., alólírt baloldali kép-
viselőjelöltül van jelezve. Ez téves csere, mert a
közlebből befejezett magyar országgyűlés souve-
rain forumában ténylegesen érvényesített deakpartí
politikai elvezimét rectificálni jelenben is annyira
nincs okom, miként nyíltan kifejezem azon erős
meggyőződésemet, hogy a nagy hazánkfa által föl-
állított elvek iránti egyetemes lelkesülésben látnám
csak hazánk jövőjének biztosítását.

Kérem a tisztelt szerkesztő urat, miután be-
cses lapjában e mindenesetre tévedésen alapuló
névcsere megjelent, méltóztasék e nyilatkozatom-
nak is abban helyet adni. *)

Kethely József.
deakpartí képvis. jelölt.

KÜLFÖLD.

London, márcz. 19. Az alsóház mai ülésé-
ben Gladstone az ir egyházra vonatkozó bill 2-dik
felolvasását indítványozza; Disraeli azt elvetetni
kivánja. E rendszabály — u. m. — nyilván csak
jogosulatlan elkobzás, a melynek főcélja: az egy-
házának elválasztása az államtól. A vita végül el-
halasztatott.

London, márcz. 19. A mai reggeli lapok
egy táviratot közölnek Serapeumból 18-ról: e sze-
rint a Suez-csatorna szilipjei ama napon d. e. 11
órákor nyitattak meg az alkirály jelenlétében; az
eredmény tökéletes.

A belga vasúti ügyre nézve a „Spectator“
egész kerekén ezeket mondja: „Ha Napoleon csá-
szár azon hiedelemben hagyjuk, hogy Angolország
Belgium elkobzását közömbösen fogja nézni, vagy
hogy minden körülmények közt tartózkodni fog a
háboruban való részvételtől, kivéve, ha maga fe-
nyegetet volna, vagy megtámadtatnék: ugy elég
oktanul Miklós czár régi tévedésében hagyjuk őt.
A szerződés szavai világosak és félremagyarázhat-
lanok, s bennünket nem Európával, hanem Belgi-
ummal szemközt köteleznek.

Ha Belgiumot cserben hagyók, ez annyit
tenne, mint Franciaországtól való félelmünkben
egy szerződést megszegni és a ki ily körülmények
közt az angol nép türelmére és meghunyászkodá-
sára számol, az nem ismeri az angolt.“

A „Globe“ párisi levelezője azonban a leg-
tisztességesebb forrásokra hivatkozva, azt állítja,
hogy a fenyegető politikai helyzetről keringő hi-
rek és mendemondák teljesen alaptalanok.

Brüssel, márcz. 18. Az „Indep. Belge“
jelent: Langeronniére tegnapi értekezést tartott a
kül- és pénzügyminiszterekkel. A két kormánynak

*) Biztosítjuk a t. képviselőjelölt és nem sokára válasz-
tott képviselő urat, hogy am a névcsere lapunkba sajthibából
csúszott be. Mi legjobban meg vagyunk győződve szilárd deak-
partí álláspontjáról, s színtén sajnáljuk, hogy e helyreigazi-
tásra alkalmat szolgáltatunkunk. Szerk.

nézete csak egy pontban tér el; t. i. az átruházási
szerződésekre nézve.

A „Patrie“ megerősíti azon más oldalról is
fölemlített tényt, hogy az angol kormány felaján-
lotta közbenjárását a belga-francia vasúti kérdés
ügyében. Az „Indep. belge“ nek azt írják London-
ból, hogy, mint híre jár, Viktoria királynő saját-
kezűleg irt levelet intézett ez ügyben Napoleon
császárhoz és Lipót királyhoz. A „Patrie“ szerint
Angolországnak ezen közbenjárása nem csekély be-
folyással volt arra, hogy e kérdés azon békés sta-
diumba lépett, melyben jelenleg van.

A „Patrie“ megerősíti a „La Presse“ közlé-
sét, mely szerint Chimay József herczeg Brüssel-
ből f. hó 11-kén Párisba rándult közvetítőül a két
kormány közt. Chimay hg a kath. párthoz tarto-
zik, s már Leopold király által is sok bajos eset-
ben használtott diplomatai alkudozásokra Belgi-
um és Franciaország közt.

A „Peuple“ azt követeli, hogy a fusiót bizo-
sító szerződések egyszerűen ismertessenek el Bel-
gium által. Egyes részleteket, p. o. az árszabályt,
ellenörködési szabályokat stb. lehet ugyan újabb
vizsgálat alá venni; de az alkudozásnak épen csak
erre kell szorítkoznia. Nem szabad megengedni
Belgiumnak, hogy a fennforgó kérdés oly vitako-
zások kiindulási pontjává váljék, melyek utóbb va-
lamennyi internationalis viszonyokra kiterjednének.
Franciaország e kérdés egy gazdasági kérdés
határai közt fogja tárgyalni, de ezen határok közt
a legnagyobb erőlyel föllepni.

Madrid, márcz. 18. A kortes tegnapi ülés-
ében a belügyminiszter jelenté, hogy Xeresben az
összeírás alkalmával rendzavarás történt, torlaszok
emeltettek s több sebesült és halott van Sevilla,
Cadix és Malaga városában nagy az izgatottság.
Az andaluziai események alkalmából a kortes több-
ségének szándoka, hogy a kormány javaslatának
egyhangú elfogadása által erkölcsi erőt nyújtson
ennek a forrongás ellen. — Don Fernando candi-
dalása valószínű.

A „Presse“ jelenti, hogy Dellarocca tbk, ki
Viktor Emánuel üdvözlő iratát hozza Ferencz Jó-
zsef számára, Triestben találkozni fog Beust gróffal.

Madrid, márcz. 18. A belügyminiszter közli,
hogy a xeresi fölkelők megverettek ugyan, de ez
nagy véráldozatba került és 600 fölkelő fogatott
el. A többi tartományokban nyugalom uralkodik.

A „Constitutionnel“-nek következőket irnak
Madridból f. hó 11-ről: A lapok egy idő óta
komolyan foglalkoznak a dolgok állásával Andalu-
siában. Az adók ott már nem fizetettek, a községi
hatóságok pedig hivatalosan fognak a községi és
mágn birtokok szétosztásához, s majd mindenféle
alakulnak clubbok, melyekben a népek felforga-
tási tanok hirdettek. Több alcade előre látván
azon veszélyeket, melyek bekövetkezni fognak, ha
az új sorozási törvényeknek érvény fog szeretet-
ni, előre lemondott állásáról. Andalusiában általá-
ban oly rozsul áll minden, hogy a kereskedés alig-
ha újra nem fog szenvedni e nyomás alatt s a cri-
sis újra ki nem tör e tartományban, mely csak két
évvel ezelőtt látogatott meg oly súlyosan e te-
kintetben. A kormány semlegesen viseli magát s
teljességgel mitsem tesz.

Mint Bukarestből 18-ról jelentik, egy fe-
jedelmi napiparancs értelmében a kiszolgált altisz-
tek s közkatonák jövőre igényt fognak tarthatni
tehetségeiknek megfelelő polgári alkalmazásra.

Legújabb.

Flórencz, márcz. 20. Nigra lovag ma visz-
szantazott állomására Párisba. Azon szándékkal,
hogy a nevezett követet Londonba tegyék által,
egyelőre felhagytak.

Berlin, márcz. 20. A „Kr. Ztg.“ megha-
zudtolja azon hirt, mintha Usedomot a madridi
követéssel megkínálták volna. — Báro Werther
legfeljebb húsvét után visszatér Bécsbe.

Páris, márcz. 20. A kormány kinyilatkoz-
tatá a budget-bizottságnak, hogy csupán a békés
eszmék uralkodnak a jelenlegi situation. — A
„Le Public“ jelenti, hogy a császár egészségtelen;
de baja nem valami komoly; ezért ma nem tarta-
tott miniszter-tanács. Azonban a hétfőn tartandó
miniszteri tanácskozáson már a császár fog el-
nőkölni.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Nyilteir. *)

Figyelmeztetés!

Alólírt, mint a „Haza Életbiztosító Bank“
főfelügyelője, ezennel közödmásra juttatom, mi-
szerint Papp Gyula urnak, — ki rézsemre életbiz-
tosításokat eszközölt, és azokra az előlegeket és
részletfizetéseket felvenni, továbbá saját névalára-
sa alatt a lefizetett összegeket nyugtázni fel volt
hatalmazva — folyó év márcz. hó 9-től kezdve
a közüzem és Papp Gyula ur között létezett meg-
hatalmazási viszonyt megszünttettem és ezennel
felbontottam nyilvánítom.

Ennélfogva a Papp Gyula ur által folyó évi
márcz. 9-től kezdve eddigelített, ugyszintén netalán
ezután nevenben teendő pénzfelvételeket, nyugtázaso-
kat s bármely nevenben teendő intézkedését magam-
ra nézve kötelező erőnélkülinek nyilvánítom.
Kolozsvárt, márcz. 22. 1869.

Haltenberger Péter.

*) Az e rovatban megjelenő cikkekért csak a sajtó-
hatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

(3-3)

(3-3)

czukrászatában Kolozsvártt.

a „Nemzeti Szálloda“ alatt.

(2—*)

A „SZÁZADUNK“ kiadó birt.

Cluj-Napoca.